

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Quarta Controuersia. An sit in rebus, ac præsertim in humanitate Christi,
aliqua potentia obedientialis actiuæ ad facienda miracula?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](#)

CONTRÀ tertiam concl. sunt argumenta Suar. A quibus satisficer in sequenti Controuer.

Obl. 1. cont.
obt. concil.

CONTRÀ ultimam concl. sunt argumenta, quæ afferunt & soluunt Medina super hoc articulo, & Alvarez disp. 67. quæ tamen ex dictis facile diluuntur. Contra eandem concl. sunt plura argumenta quorundam recentiorum, quibus probant, neq; solam vniōnem hypostaticam humanitatis cum Verbo (quod gratis admittimus) neque assistentiam Dei posse constituere humanitatem sufficiēter in actu primo ad facienda miracula: sic autem arguunt. Primo S. Thom. diuersis in locis negant aliquam causam posse aliquid operari per virtutē Dei illi assistentem: ergo id etiam negandum est de humanitate Christi respectu miraculorum. An- B recedens probatur: quia D. Thom. quol. 12. art. 14. & infra q. 62. a. 4. & in 4. dist. 8. q. 2. art. 3. in c. & ad s. & 6. docet, quod nisi in Sacramentis nouæ legis præter virtutem Dei assistentem illis ponamus virtutem causatiuam gratiæ, non poterunt illam instrumentaliter producere: Ergo similiter cum in Christo ponamus vim instrumentalem & physicam ad facienda miracula, necesse est vt præter assistentiam Deitatis, & subordinationem ad illam ponamus, in illa aliquam superadditam virtutem Physicam: Probatur consequentia: Nam alioquin humanitas Christi non magis faceret miracula, quam antiqua Sacra menta, quæ habebant virtutem Dei sibi assistentem ad causandam gratiam, producerent illam: Sicut enim hac Sacra menta nō causabant gratiam, sed illam producebat virtus diuina illis assistēt, ita humanitas Christi non esset, quæ faceret miracula, sed ea patraret virtus diuina illi assistens. Resp. primo: Nullam esse consequ. quia assistentia Dei ad legis antiquæ Sacra menta fuit pura & mere extrinseca assistentia nullam præsupponens suipius cum illis substantiam sive hypostaticam unitatem, sed extrinsece tantum denominans: at assistentia diuinitatis cum humanitate supponit hypostaticam unitatem sui cum illa in persona Verbi: ex qua unitate velut ex radice haber humanitas, vt sit instrumentum coniunctum diuinitatis, & per eam quasi ad modum intrinsece formæ fiat habens virtutem instrumentalem in actu primo, & in potentia proxima ad operandum: & ideo non erat hæc assistentia tantum extrinseca denominatio. Secundo dico præter dictam vniōnem & assistentiam derivari ex diuinitate in humanitatem virtutis influxum, seu motionem actualē ab ipsa humanitate, in qua recipitur, ex natura rei tātum seu realiter Metaphysice differentem: qualem influxu non recipiebant legis antiquæ Sacra menta.

Obl. 2.

Secundo arguunt: Quia sequeretur Christi humanitatē esse causam principalem & non instrumentalē miraculorum, Probatur conseq. quia causaret illa per virtutem principaliorem & nobiliorē eis, scilicet virtutem diuinā: instrumentum autem producit suos effectus per virtutem Alius signobiliorem: Neque (inquit) obstat, E ergo talis virtus sit extrinseca humanitati: quia hæc non tollit ab illa rationem causæ principalis: Nam intellectus beati principaliter elicit visionem Dei per essentiam Dei unitam in ratione speciei intelligibilis: quæ tamen communiter dicitur esse forma extrinseca illius: Immo sequitur: quod humanitas Christi eadem virtute, quæ facit miracula, possit etiam creare: quod negat hic D. Thom. Probatur sequela: quia virtus increata Dei assistens illi potest creare: sed hæc est virtus quæ facit miracula: ergo. Resp. nullam esse consequent. Ad probationem negatur assumptum: Si sermo sit de virtute diuina essentialiter, quæ modo supra

Naz. in D. Thom. 3 partem.

dicto ponitur assistens: hæc enim, licet quodammodo constitutat humanitatem in actu primo, non tamen est illius forma, nec per eam, vt rationem agendi operatur humanitas: sed potius diuina virtus, id est omnipotens Deitatis sic assistens humanitati eam constituit operationum supernaturalium instrumentum prius natura sibi personaliter copulatum, & ea vtritur in actu secundo per influxum illi communicatum. Si vero sermo sit de virtute ex diuinitate in humanitatem derivata, nego virtutem illam principalem esse nobiliorē opere miraculoso. Nec verum est essentiam diuinam unitam intellectui beatorum esse formam extrinsecam: vt pater ex ijs, quæ late diximus in 1. p. q. 12. a. 2. post Caiet. si enim magis vnum ex essentia diuina & intellectu Deum videntis, quam ex materia & forma: quia videns Deum sit Deus in esse intelligibili: Quod autem additur de creatione, facile confutatur ex dictis: quoniam ex sola & nuda assistentia diuinitatis nō attribuitur humanitati Christi operatio miraculorum: sed necessarius est etiam virtutis influxus in ipsa humanitate, tanquam in instrumento receptor: quo vere & Physice causat ut instrumentum diuinitatis coniunctum: sic autem non potest ad actum creationis concurre: vt pater ex 1. p. qu. 45. art. 5.

Quarta Controuersia.

An sit in rebus, ac presentim in humanitate Christi, alioquin potentia obediensialis actiua ad facienda miracula?

PRIMA sententia est Suar. disp. 31. sect. 5. & alibi se- Sententia ptem diuī explicata. Primum est: Potentia Doctorum, obediensialis actiua est potētia in rebus existens, per quam efficere possunt supernaturalia opera, vt instrumenta Dei ipso concurrente per auxiliū vel concursum proportionatum effectui, & excedentem cōcursum debitum naturali virtuti creature. Secundum est: Hæc potentia non est à rebus aliiquid distinctum realiter aut formaliter, sed est de conceptu cuiuslibet entis creati, & conuenit illi ex vi sua primæ productionis, & estidē, quod entitas rei, vt potens agere, tanquam instrumentum Dei, & extenditur ad omne id, quod non implicat contradictionem, vt talis fiat: actio vero talis potentia est ipsam productionem supernaturalis effectus, per quam penderit à tali instrumento: quæ actio eadem est cum actione principali agentis, quatenus pertale instrumentum operatur. Tertium est: Hæc potentia secundum se quidem est innata: quia non est nisi ipsa entitas rei: tamen, quia modus agendi per illam & concursum ad hoc necessarius, nec naturalis est, nec rei debitus: ideo illa potentia secundum se sumpta est tantum remota, nec constituit rem ex natura sua simpliciter potentem ad sic operandum: sed proprie constituit capacem, vt elevari possit à Deo ad huiusmodi operandi modum: ac proinde non denominat res potentes, nisi in ordine ad Deum: si tamen sumatur, vt iam appropriata à primo agente, & habens paratum proportionatumque concursum, præberet dictam denominacionem: quia vt sic iam est veluti potentia proxima habens omnia necessaria ad operandū. Quarum est: Potentia hæc obediensialis actiua innata rebus omnibus formaliter & entitatiue, nec est naturalis nec supernaturalis, materialis aut spiritualis, substantia vel accidentis: sed abstrahit ab his omnibus, & quodammodo dici posset eam

Ss non

non esse naturalem nec supernaturalem, sed obedientiale. **Quintum** est: Hæc potentia nullum reddit subiectum potens operari, nec specificatur à sua actione vel effectu. **Sextum** est: Hæc potentia constituitur in esse actualis agentis, sine aliqua virtute intrinsece superaddita, sed per solum extrinsecum concursum Dei receptum in effectu, & talis concursus non est illi accommodatus vel proportionatus, sed totam excedit eius virtutem & cuiuslibet alterius creature. **VIIum** est: omnis hæc potentia obedientialis activa est vniuersitatis speciei in omnibus, & in qualibet re est vna tantum respectu omnium suorum effectuum.

Secunda sententia quorundam recentiorum est virtutem actiuam obedientiale non esse rebus innatam & congenitam; sed à Deo receptam in creaturis, mediante eorum potentiam obedientiali: quæ si pertalem virtutem actiuam superadditam constituatur in actu primo, poterit obedientialiter actiue operari præter vel supra naturam.

Tertia sententia negat ullam esse in rebus potentiam actiuam obedientiale ad actuos miraculos vel supranaturales: hæc tribuitur Zumel. 1. 2. q. 112. a. 1. d. 3. quam lequitur Valsq. 1. p. d. 106. c. 4. Astur. in sua Reiecit de gratia Christi, q. 6. p. 798. & alij recentiores.

Quarta sententia est Magistri Nuarreti, tom. I. in 1. p. Contr. 41. dicentis in rebus esse potentiam obedientiale ad actuam radicalem illis congenitam: quæ est subiectum immediate susceptivum qualitatibus supranaturalis operatiuæ: qua suscepta cum ea concurrit ad operationes supranaturales: ita tamen, ut omnis conatus supranaturalis sit à superaddita qualitate: Quam sententiam tribuit Ledesmæ in tractatu de divina praedest. q. 8. a. 7. concl. 2. cui sententia videtur fauere Ban. I. p. q. 12. art. 1. dub. 1 ad 2. vbi ait intellectum habere virtutem actiuam ut possit eleuari ad visionem beatificam.

Resolutio. In rebus omnibus à Deo creatae & tis inesse potentiam passiuam obedientiale, & quæ sit eius ratio formalis & quidam articulus: De qua prius hinc ea, qua fieri poterit, breuitate discurremus.

Ac primo certum est rebus omnibus à Deo creatae & tis inesse potentiam passiuam obedientiale ad immutantes: actus aut immutaciones supranaturales: de quæs seveneruntur: & sepe meminit S. D. ac præfertim supra q. 1. a. 3. ad 3.

possibile secundum p. 4 ad 13. & 4. 12. ad 4. & de Verit. qu. 8. curandum p. 4 ad 13. & 4. 12. ad 4. dicens potentiam obedientiale esse illam, secundum quam in creatura fieri potest, quidquid in ea fieri voluerit creator. Eandem doctrinam habet de potentia, q. 1. a. 3. ad 1. & q. 6. a. 1. ad 18. & alibi sepe. Potentiam hanc S. D. supra sentiam, & q. 1. a. 3. ad 3. ait esse capacitatem, quæ attenditur secundum ordinem diuinæ potentiae, cui omnis creatura obedit ad nutum: in art. vero 3. de potentia, ad 1. sic loquitur. *Quidquid (Deus) in rebus facit, non est contra naturam, sed est ei natura: eo quod ipse est conditor, & ordinator naturæ: sic enim in rebus naturilibus videtur, quod quando aliquod corpus inferius à superiori mouetur, est ei ille motus naturalis, quamvis non videatur conueniens motus, quem naturaliter habet ex seipso: sicut Mare mouetur secundum fluxum, & refluxum a Luna, & hic motus est ei naturalis: vt commentator dicit in 3. Cœli & mundi, licet aquæ secundum seipsam motus naturæ sit ferri deorsum. Et hoc modo omnes creature, quasi pro natura habent, quod à Deo in eis sit. Et propter hoc in eis distinguuntur potentia duplex: Una naturalis ad proprias operationes, vel motus: alia, quæ obedientie dicitur, ad ea, quæ à Deo recipiunt. Quam doctrinam nititur explicare Bergomas, dubio 917. sed nos huius loci sensum inferius aperiemus. Ex his loqui colligitur necessitas potentia passiuæ o-*

A bedientialis in qualibet re creata. Nam potentia Dei infinita, quatenus præter & supra totum ordinem naturæ potest in rebus operari, necesse est potentiam aliquam passiuam in eisdem rebus assignare, secundum quam ea possint in sericepare, quæ fieri in illis à Deo possunt: hæc vero non est potentia naturalis: hæc enim ad formas tantum naturales & proportionatas recipiendas est determinata: igitur est potentia obedientialis: quæ est ratio S. D. locis supra notatis.

Ex quibus etiam facile colligi potest quid sit hæc potentia: an scilicet sit realis & Physica potentia, à rebus ipsiis quibus inest aliquo modo distincta: an vero sit idem realiter aut etiam formaliter, quod res ipsæ creatæ prout diuinæ subjiciuntur operationi supranaturali. Quidam enim recentiores viri doctissimi docent potentiam hanc esse veram, physicam & realem potentiam: Alij vero discipuli D. Tho. sentiunt esse solam non repugnantiam ad quæcumque supranaturaliter in rebus à Deo cauata recipienda. Ad cuius evidentiā.

Notandum est primo: Ex Arist. 5. Metaph. tex. 17. & D. Th. I. p. q. 25. a. 3. & q. 4. 6. a. 1. ad 1. & de potentia, q. 1. a. 3. & alibi, possibile, quod ad propositum attinet, dici dupliciter: *Vno modo secundum aliquam potentiam actiuam vel passiuam sicut dicitur homini possibile ambulare secundum potentiam gressuum: Alio modo non secundum aliquam potentiam, sed secundum habitudinem terminorum, qui sibi non repugnant: vt Sortem federe: & hic modus possibilis constituit obiectum omnipotentia Dei: vtait S. D. I. p. q. 25. a. 3. & de potentia, q. 1. a. 3.* Cum igitur possibile secundum potentiam obedientiale non sit possibile primo modo, qui attenditur secundum potentiam actiuam vel passiuam rerum naturalem, relinquitur, illud esse possibile secundo modo scilicet secundum nullam realem potentiam ex parte rerum, sed secundum solam habitudinem terminorum adiuvicem non repugnantium, & secundum actiuam Dei potentiam infinitam.

Secundo obseruandum est ex D. Thom. de Verit. q. 13. a. 1. ad 2. quod duplex est natura, scilicet Particularis, quæ est propria vniuersitatisque rei, & vniuersalis, que complectitur totum ordinem causarum naturalium. Ex eis dicitur esse dupliciter aliquid secundum naturam, aut contra naturam: *Vno modo, quantum ad naturam particularē: Alio modo, quantum ad naturam vniuersalem: sicut omnis defectus, & corruptio, & senium est contra naturam particularē: sed tamen naturale est secundum naturam vniuersalem, vt omne compositum ex contrariis corrumpatur. Quia igitur ordo vniuersalis causarum habet, vt inferiora à suis superioribus moueantur, omnis motus, qui fit in inferiori natura ex impressione superioris, sive in corporalibus, sive in spiritualibus, est quidam naturæ aliis secundum naturam vniuersalem, non autem secundum naturam particularē: nisi quando à superiori sic imprimatur in naturam inferiorem, vt ipsa impressio sit eius natura. Et sic patet quomodo ea, quæ à Deo in creaturis sunt, possunt dici secundum naturam, & contra naturam. Ex quibus deducit S. D. raptum, de quo ibi sermo est, non esse contra naturam, sed secundum naturam vniuersalem.*

Ad cuius ampliorem evidentiam scito naturam vniuersalem in subiecta materia esse naturam entis per participationem, quatenus ens per participationem est: sic enim Deo subjicitur, tanquam supremæ causæ & motori, tam naturali quam supranaturali, à quo dependet in fieri, conservari, perfici & moueri quocunque motu aut transmutatione, tam naturali quam supranaturali. Sed hoc interest inter ea, quæ à Deo sunt in creatura secun-

Secundum ordinem naturalem, sive secundum Dei causalitatem & prouidentiam dirigentem ordinem rerum naturalem, ab ijs quæ à Deo sunt in rebus supratotum ordinem naturalem, & secundum prouidētiā suptanaturem, quod illa potentiam habet passiuam in rebus naturalem, quæ est ipsa materia prima, & alia potentia de genere accidentis: quia potentia & actus per se primò adinuicem ordinati pertinent ad idem genus: atque ideo dicuntur esse rebus simpliciter & absolute naturalia: Hæc vero scilicet quæ supra natura sunt à Deo veluti agente & prouisore supranaturali, neque simpliciter naturalia, neq; secundum naturam absolute dici possunt aut debent, sed tantum secundum quid, idest, secundum hanc uniuersalem eorum rationem, quæ est: sse ens omnino à Deo dependens in esse & moueri quocunq; modo: qui modus essendi secundum naturam nullam ponit in rebus, quibus conuenit reali potentiam, sed solam eis addit terminorum non repugnantiam. Potentia namque realis & positiva non est ad infinita specie distincta, qualis est potentia creature ad omnia, quæ supernaturaliter à Deo fieri possunt in illa: Dicitur autem talis potentia rebus in esse secundum earum naturam modo d'eo, scilicet secundum uniuersalem earum considerationē: quod est esse secundum naturam non repugnante: quia considerata illa sola uniuersali ratione, non repugnat supernaturalib. esse secundum naturam. alioquin omniibus, quæ à Deo sunt, ut uniuersali motore in rebus creatis, repugnat esse secundum naturam: simpliciter tamē ac proprie non sunt secundum naturam, sed supra naturam: quia sunt hæc absolute & simpliciter in singulis rebus creatis, prout singulæ proprias habent rationes specificas & individuales, quib. ab inuicem distinguuntur: secundum vero has rationes ea, quæ sunt in rebus à Deo supra totum ordinem naturæ, non sunt secundum naturam, ut ait S. D. loco notato. Pro cuius intelligentia

Potentiam obediens- Tertio sciendum est in potentia obediensiali passim duo considerari, scilicet id quod est materia-
le & id quod est formale. Id quod est materialie
qua ratione est res creati, cui conuenit non repugnare ad
potentiam in formaliter, recipiendum actus supernaturales aut naturales
non esse ali- modo supranaturali, aut cui non repugnat secundum se totam, aut secundum partem in alterius
qua positi- rei naturam transmutari: & ita certum est poten-
tiam obediensialem hoc modo sumptam ab ipsis
sum reale, rebus, quibus non repugnat suscipere proxime ac
& solara- immediate dietas perfectiones aut transmuta-
tione à re- tiones, non esse distinctam realiter aut ex natura rei
creata dis- seu formaliter à parte rei: quod euidenti proba-
singui. tur argumento. Nam si potentia hæc est in rebus
distincta realiter aut ex natura rei, vel est eiis ab
extrinseco superaddita, scilicet à Deo, ut agente
supernaturali, vel est rebus innata. Primum non
est consonum doctrinæ D. Thom. qui potentiam
obediensialem nunquam significauit esse rebus
superadditam. Deinde cum omne superadditum
rei necesse sit in ea recipi secundum aliquam eius
potentiam, quæ de potentia receptu dicitur poten-
tia an sic rei superaddita vel naturalis: si pri-
mum quæ de hac &c. & sic erit processus in in-
finitum: si secundum: eadem ratione dicendum est
primam potentiam non esse superadditam, sed
naturalem: Si vero dicas eam esse naturalem, se-
quitur Primo naturalem potentiam esse per se
primo ac naturaliter ad actus supernaturales or-
dinatam: si quidem ad eos recipiendos est instituta
& rebus innata. Secundo sequitur eam esse na-
turalem: quia rebus est innata, & non esse natura-
lem: quia potentia & actus sunt eiusdem generis &
Naz. in D. Thom. 3. partem.

eiudem ordinis, loquendo, sicut in proposito, de potentia per se primo & essentialiter ad actum ordinata: Id autem quod formale est in hac potentiā, necesse est esse, vel ordinem positivum & realē ad actum supranaturale, vel non repugnante ad recipiendum actum aut operationem Dei supernaturale, vel ad summū sit ordo rationis ex consideratione dictæ non repugnante conceptus. Et ordinem quidem positivum & realē esse nō posse, patet ex præcedenti discursu. Relinquitur ergo ut sit non repugnante vel etiam ordo rationis fundamentum habens in re creata, quatenus à Deo dependet, ut prima causa & motore supranaturali, cui pfecte subditur omnis creatura quo ad omnia quacunq; in ea Deo placuerit operari. Etideo proprie & absolute loquendo, potentia hæc nulla in rebus potentia est, & quod possibile dicitur secundum hanc potentiam, propriissime dicitur secundum nullam creaturæ potentiam passiuam: sed secundum solam Dei omnipotentiam esse possibile. Neq; ex hoc, quod perfectiones aut operationes Dei supranaturales recipiuntur in rebus, deduci congrue potest in eis esse potentiam passiuam realē & positivam ad tales actus aut operationes recipiendas rectio namq; non semper ex potentia prouenit receptuā seu passiuā in recipiente p̄cipiū: sed ab infinita quandoq; prouenit agentis uniuersalis potentia: cui quælibet subiectū & obedit creatura: quæ perfectiones & operationes ex agente derivatas recipit secundum nullam in se potentiam, sed secundum suam entitatem tantum talib; actib; & operationib;. minime repugnantem: Potentia siquidem realis & positiva in se ratione claudit ordinem essentialiē ad actum quem respicit, & ad eius ordinē ac genus pertinet: ita ut ad actum naturalem potentia naturalis, & ad actum supranaturalem potentia supranaturalis essentialiter ordinetur. Quo fit ut quælibet potentia realis & positiva tam naturalis, quam supranaturalis, sit actu suo proportionata, & naturalem ad ipsum habeat inclinationem: alioquin vere & proprie potentia non est: Cum itaque perfectiones & immutaciones, quæ à Deo sunt in rebus supra totum ordinem naturæ, nullam in creaturis in quib; sunt & recipiuntur p̄cipiū: ad ipsas perfectiones & immutaciones supranaturaliter à Deo perfectas naturalē inclinationem aut proportionem & essentialiē ordinem, consequens est hæc nullam in eisdem p̄cipiū: potentiam realē & positivam, sed solam non repugnante rerum cum dictis perfectionib; & mutationib; quæ nō repugnante rerum entitatib; addita formaliter complecti & constituit rationem potentiae obediensiali- lis in ordine ad Deum agentem: cui tota plene subditur entis creari latitudo. Quod ergo dicitur perfectiones supranaturales in creatura recipiantur & ex eis etiam educantur, in eis sustententur & cum eis componant, ex nulla prouenit passiuam realē & positivam creaturæ potentia, sed ex infinita Dei virtute & subiectione creaturæ: cui ex hoc D. Dei creatura est totaliter ab eo dependens, conuenit non repugnare ad omnes eos actus & immutaciones, quas in ea Deo placuerit operari. Quæ subiectio & dependentia non sumuntur hic pro relatione, sed est ipsa creatura ut est à Deo dependens secundum omne suum esse substantiale & accidentale: ex qua dependentia velut ex fundamento cōsurgit relatio. Ethæc est ratio potentiae obediensialis à D. Th. locis allegatis expressa & ab antiquioribus Thomistis intellecta. Igitur hæc potentia quo ad id, quod in ea materiale est, dicit aliquid reale, & positivum, quod est entitas ipsa

creatüræ: quoad formale vero & quatenus potētia est, nihil addit entitati creatüræ, nisi solam non repugnantiam terminorum, vt ante diximus.

Deducitur ex dictis quatuor collaria, quib. explicatur natura potentia obedientiale paf- fua.

Ex dictis sequitur primo potentiam passiuam obedientiale non esse potentiam simpliciter, sed secundum quid sive cum addito, & æquivoce dici potentiam, quatenus scilicet illi conuenient ratio recepti & perfectibilis: quæ tamen sola nō sufficiunt ad cōstituendam rationem potentiae simpliciter: sed requiritur essentialis ordo & inclinatio ac proportio naturalis ad actum, quæ nulla ratione tribui possunt rerum creatarum naturis in ordine ad actus & operationes supernaturales, vt ostendimus.

Secundo sequitur capacitatem, quæ secundum D. Tho. rebus conuenit in ordine ad supernatura, nihil aliud esse, quam res ipsas cum dicta nō repugnantia ad supernaturales actus & immutaciones recipiendas, quæ nihil rerum naturis addit posituum.

Tertio sequitur potentiam obedientiale passiuam quo ad id, quod in ea materialis est, abstrahere à ratione substantiæ & accidentis, & à ratione substantiæ corporeæ & spiritualiæ, & à ratione naturaliæ & supernaturaliæ. Probatur: quia potentia obedientialis passiuam reperitur in quolibet ente, tam substantiali quam accidental, tam corporeo quam incorporeo, tam naturali quam supernaturali: potest n. Deus in quolibet ente, quidquid voluerit, operari. Et declaratur quoad singulas partes: nā in anima & in Angelo, quæ sunt substantiæ spirituales, est potentia obedientialis ad gratiam, & in intellectu & voluntate est potentia obedientialis ad habitus supernaturales infusos & ad actus beatificos, sc. visionis & fruitionis, & in corpore est potentia obedientialis ad doctes gloriose subtilitatis, agilitatis, &c. & rursus in quolibet habitu supernaturali est potentia obedientialis ad augmentum & diminutionem, & in caduere est potentia obedientialis ad eandem animam numero supernaturaliter recipientem: quæ potentia non est supernaturalis, nec proprie ac simpliciter naturalis: sicut nec vlla alia potentia obedientialis cuilibet rei naturali conueniens propriæ & absolute est naturalis, aut supernaturalis, sed vere, proprie, & absolute nulla potentia est: Sed quia nullam habet repugnantiam ad actus, quos potest Deus supernaturaliter in ipsa re naturali causare, dicitur res naturalis habere potentiam obedientiale passiuam ad tales actus: quod est habere potentiam secundum quid, vt supra diximus. Quod autem non sit naturalis hæc potentia, quatenus potentia est, ex eo patet, quod in suo conceptu claudit respectum rationis ad actum, qui est supernaturalis secundum rem aut secundum modum: & ideo concipitur ut potentia supranaturalis. Dixi, vt potentia est: quia in rebus ordinis naturalis hæc potentia, quo ad entitatem est naturalis. Quod etiam non sit supernaturalis speciem desumens ab extrinseco, scil. omnipotentiæ Dei, quatenus potest in ea inducere actum aliquem supernaturalem, vt dicunt quidam recentiores, probatur: quia sequeretur substantiam creatam, cui realiter idem est hæc potentia. vt prædicti fatentur, esse supranaturalis: quod est absurdum: sed dicunt posse aliquid substantiale in compleum, qualis est hæc potentia, esse supernaturale, & ab extrinseco specificari: vt patet de modo substantialis unionis, quem aliqui ponunt in humanitate Christi: qui supernaturalis est & specificatur à personalitate Verbi: sed cum hæc potentia sit idem realiter, quod ipsa essentia rei, cui co-uenit, nō potest esse ens substantiale minus com-

A plerum quam ipsa rei essentia, quæ secundum se totam ex dictorum recentiorum sententia habet ordinem ad actus supernaturales: igitur ex dicta responsione sequitur substantiam creatam completam esse ens supernaturale, & ab extrinseco specificari: quod est impossibile. Hanc partem, videlicet potentiam obedientiale non esse supernaturalem, probat Suarez in allegata disp. 31. multis argumentis, quibus prædictorum recentiorum responsiones non videntur plene satisfacere.

Quarto sequitur ex prædictis potentiam hæc obedientiale passiuam non denominare absolute suum subiectum, neq; esse specie distinctam, iuxta distinctum ordinem rerum aut actuum, quoru est receptu. Probatur prima pars huius corollarij: quia, vt supra diximus, potentia obedientialis simpliciter est potentia nulla, & dicitur potentia tantum secundum quid: ergo non denominat absolute subiectum. Secunda vero pars probatur: quia hæc potentia formaliter, vt potentia est, non est aliquid reale & positivum à natura rei creatæ distinctum; nec habet essentiale ordinem ad actus per Dei potentiam in ea causabiles: ergo nō potest per ordinem ad eos specificari & distinguiri. Antecedens probatum est supra: consequentia vero evidens est: quia nullum ens specificatur ab extrinseco, nisi per hoc, quod ordinem habet essentiale ad ipsum: vt patet in materia respectu formæ, in motu respectu termini, in intellectu respectu actus & obiecti proprii, & alii similibus vt ostendimus cum Caiet. in 1. p. quæst. 27. art. 4. con- trou. 2.

Nunc ad propositum difficultatem, quæ de potentia obedientiali actiuam in rebus à Deo creatis inquit, an sit eis concedenda differendum est.

*Sensu, ac
actus con-
troversia di-
claratur.*

*Sciendum est igitur primo duplicum esse differenciam rerum, quas Deus, vt agens primū supernaturale assumit ad actiones supernaturales: Quædam enim sunt, quæ nullam habent virtutem naturalem ad actionem illam supernaturalem, ad quam assumuntur à Deo, sive sumuntur aucta illa secundum propriam suæ speciei rationem supernaturalem, sive sumuntur secundum rationem eius genericam & communem: exempli gratia, aqua, quam Deus assumit ad abluenta peccata in Sacramento baptismi, nullam ex sui natura virtutem habet ad hunc effectum supernaturalem, qđ est emundatio animæ à foribus peccatorum, neque vim aliquam habet ad actionem aut effectū aliquem spiritualem in anima nostra caufandum: Et has res perspicue constat nullam habere potentiam obedientiale actiuam ad operationes supernaturales: quoniam huiuscmodi res nullam habent agendi rationem, sed mouent, vt præcile mortæ ab agente principali, cum ab eo nullam accipiunt agendi virtutem ad modum actus primi, sed motio principalis agentis in eas deriuetur per modum transuentis modo, quo virtus artificis recipitur in instrumentis artis ab eo motis. Et de his intelligenda sunt verba S. D. in 4. dist. 8. q. 2. art. 3. ad quartum dicentis: *Sicut creature inest obedientia poterit, vt in ea fiat quidquid creator disposuit, ita etiam, vt ea mediante fiat, quæ est ratio instrumenti. Quædam aliae res sunt, quæ licet ex sui natura nullam habent facultatem ad actiones supernaturales, quatenus tales sunt, vim tamen habent naturalē ad eas secundum communem & genericam earum rationem consideratas: sicut intellectus noster nullam quidem habet ex sui natura facultatem ad vindendum Deum, sed tamen naturalis animæ nostræ potentia est ad actus intelligendi naturaliter ac essentialiter ordinata: & de his Cōtrouersia est, an habeant potentiam obedientiale actiuam ad 2.**

ad actiones ordinis supernaturalis. Ad cuius eu-
denciam
Secundo considerandum est, quemlibet habitum & perfectionem supernaturalem presupponere potentiam obedientiale in re, in qua recipitur aut cui communicatur: & quoniam habitus seu perfections supernaturales duplices sunt: quædam enim ad esse diuinum participantum, non autem ad operandum (saltene proxime & immediate) conferuntur: ut gratia, quæ immediate recipitur in essentia animæ, & Verbi personalitas, quæ Christi Domini terminat humanitatem: & hæc presupponunt in eare, in qua recipiuntur, aut cui communicantur, solam & meram potentiam passiuam obedientiale: quidam autem sunt habitus aut perfections supernaturales proxime ac per le primo ad operationem ordinatae: ut fides, spes, charitas, prudens, iustitia, & alij similes habitus operatiui: Et hi non solum potentiam præ exigunt passiuam obedientiale, sed virtutem etiam actiuam postulant in re, cui conferuntur, quæ simul cum dictis habitibus concurrat ad operandum: ut pater in visione beatifica: quæ plures habet causas efficientes, quarum unaquæque totalis est in suo ordine, ad eam eliciendam concorrentes: quæ sunt: intellectus, lumen gloriae, essentia diuina & diuinum auxilium supernaturale: ut ostendimus in 1.p.q.12.a.5. Controu. 2. & ar. 2. Controu. 3. Sed quæstio est inter recentiores: an virtus actiuam, quæ præponitur in re creata, dici vere ac proprie posse potentiam obedientiale actiuam. Et licet opiniones supra notatas quam maxime dissidere videantur, existimo tamen toram inter eas dissensionem esse de nomine: atque ideo facile posse conciliari. Ad cuius euidentiam

Reb. à Dæo
tertio notandum est secundū recentiores in qua-
libet re creata duplē posse potentiam a-
ctiuam in ordine ad operationes supernaturales
scilicet radicalem & formalem. Prior, scilicet ra-
dicalis, est virtus actiuam rei connaturalis, ideo ra-
dicalis appellata: quia si formam aut perfectio-
nem receperit supernaturalem, poterit, ut causa
totalis in suo ordine simul cum ea actiuam concur-
rere ad operationem supernaturalem: ut pater de
intellectu creato, cuius obiectum est ens, quatenus
ens, quod extenditur ad ens materiale & ad
ens immateriale, ad ens naturale & ad ens super-
naturale: & ideo potest intellectus creatus eleu-
ri ad eliciendum actum visionis supernaturalem
circa diuinam essentiam, quæ est obiectum beatifi-
cum supernaturale: ut ait S.D. 1. p. quis. 12. art.
4. ad 3. & in 2.2. quest. 2. art. 3. & alibi: quam doctri-
nam late explicauimus in allegata qu. 12. ar. 1. con-
trou. prima.

Posterior vero potentia, scilicet formalis, ad a-
ctus supernaturales nulli potest esse congenita rei
naturali. Hæc enim cōsistit in actu primo, ex quo
veluti principio formalis & ratione agendi, ac prin-
cipio proximo & immediato prouenit actus se-
cundus supernaturalis: ergo, si rei creatæ natura-
liter esset cōgenita talis potentia, posset sua nar-
tali virtute, ut sufficienti principio exire in actus
supernaturales, quod est erroneum. Constituitur
igitur hæc potentia formalis in re creata per ad-
ditam formam seu perfectionem supernaturalem
receptam in actiuam virtutem naturali, quæ per eam,
ut rationem agendi producit actu secundum
supernaturalem. Virtus enim actiuam naturalis pri-
mo formam recipit in se naturalem & ita poten-
tia passiuæ obedientialis munus exercet: deinde
ea recepta, tanquam agendi ratione simul cum
ea concurrit efficienter ad eliciendum seu pro-
ducendum actu supernaturalem, & ita secun-

Naz. in D.Thom. 3. partem.

dum supra notatos autores rationem habet, &
officium potentia obedientialis actiuæ: Licer eni-
m (inquit Nauatretus) potentia obedientialis
non dicat ordinem posituum ad actum superna-
turalem, seu ad elevationem, sed dicat non re-
pugnantiam, necesse tamen est presupponere in
aliquibus virtutem actiuam: alioquin repugnan-
tiæ haberent cum forma supernaturali actiuæ:
Potentia igitur actiuæ rei creatæ, ut actiuæ forma-
liter, non est eleuabilis ad supernaturalia, sed ut
passiuæ tantum: si dictio, ut, reduplicet rationem
formalem actualiter obediendi, scilicet autem, si
dictio, ut, reduplicet radicem obediendi & sub-
mittendi se motioni primi agentis supernaturalis,
per qualitatem actiuam in ea receptam, ut agen-
tiam rationem. Quod alia distinctione proposita
declarat idem auctor dicens, potentiam natura-
lem actiuam creature, quatenus actiuæ est in esse
concepto, recipere qualitatem supernaturalem,
licet non exerceat rationem actiuitatis: & eandem
potentiam esse radicaliter potentiam actiuam re-
spectu actuæ supernaturalem, quatenus est actiuæ
in esse concepto, & hanc esse potentiam actiuam
obedientiale. Declaratur hæc doctrina ex simili in materia relationum diuinorum,
quibus constituantur personæ diuinæ: ut patet ex
1.p.q.40 art. 4. & in receptione influxus diuinæ in
voluntate, ex quo influxu, veluti prima radice
pendet libertas creatæ voluntatis. Nam quamvis
formaliter, & in actu exercito ratio libertatis non
sumatur ex receptione, in qua passiuæ concurrit
voluntas, sumitur tamen ex eadem receptione
radicaliter & implicite. Quia voluntas non reci-
pit in se diuinæ virtutis influxum, nisi quatenus
potentia est potens seipsum ex appetitu finis præ-
via intellectus apprehensione, & deliberatione
mouere: sic enim iuxta modum sua natura diuina
in se recipit influxum: similiter ergo poten-
tia actiuæ creature supernaturalem in se recipit
qualitatem, quatenus ex sua natura, ante quam il-
lam qualitatem actu recipiat, radicaliter eam ha-
bet actiuitatem, qua possit illa in se recepta simul
cum ea, ut agendiratione concurrere ad actu superna-
turalem. Hanc itaque radicalem virtutem,
ut sic eleuabilem ad actu supernaturales dicunt
autores prædicti esse potentiam obedientiale
actiuam. Breuius & clarius dici posset, potentiam
actiuam naturalem rei creatæ, quatenus passiuæ
formaliter est, recipere formaliter qualitatem su-
pernaturalem: ita ut potentia passiuæ sit ratio
recipiendi, sed eam actiuæ potentia, quatenus
actiuæ formaliter est, id est, quatenus ad agen-
tium instituta est à natura, recipit in se supernaturalem qualitatem finaliter, id est ut actu per
eam, tanquam per medium ordinata ad finem
hunc, qui est operatio supernaturalis: recipere
namque medium sub ea ratione, qua medium
est ordinatum ad finem consequendum, est recipi-
re ipsum finaliter: quia talis receptio ad exerci-
tium pertinet causalitatis finalis: quia suam exer-
cit causalitatem cum medijs, ac per media re-
bus in suum tendentibus suam communicat bo-
nitatem.

Scito tamen virtutem rerum creatarum actiuæ
cum non repugnantia ad obsequendum Deo
cooperando ad effectus supernaturales esse po-
tentiam actiuam obedientiale formaliter, & non
radicaliter tantum, quamvis, ut actu operetur, in-
digeat superaddita motione aut qualitate super-
naturali, per quam acquirit ordinem realem &
posituum ad actu supernaturales: sed hic non
pertinet ad rationem essentialem & intrinsecam
potentia obedientialis actiuæ, sed ad eius exer-

citum aut complementum, quo sit proxime potens operari. Potentia namq; obedientialis actiua nihil aliud formaliter importat, quam virtutem, cui non repugnat a Deo eleuari per additam qualitatem aut motionem supernaturalem ad agendum opera supernaturalia, quod illi certum est conuenire ante receptionem cuiuscunq; qualitatis, aut motionis supernaturalis. Recepta vero qualitate, aut motione supernaturali dicitur potentia obedientialis: non quia totum compositum ex virtute actiua naturali & qualitate supernaturali sit potentia obedientialis: id enim fallum est: quia tale compositum est potentia actiua supernaturalis habens ordinem essentialium ad actus supernaturales: vt patet in intellectu illustrato lumine gloriae, cui connaturalis est visio beatifica. Sed dicitur potentia obedientialis propter solam naturalem virtutem, quatenus ei non repugnat eleuari ad eliciendos, vt causa efficiens in suo ordine actus supernaturales: aut etiam, quatenus actu in suo ordine concurreat cum recepto principio formalis supernaturalis virtutem ipsam naturalem eleuante ad actus supernaturales.

Siergo nomine potentie obedientialis actiua, nihil aliud significetur, quam virtus rei creatae cu non repugnantia ad hoc, vt per supernaturalem qualitatem eleuetur, vt simul cum ea, tanquam a gendiratione concurra ad actus supernaturales: ita vt ante eius receptionem virtus seu potentia actiua naturalis nullum habeat ordinem realem & positum ad dictam elevationem, & ad actus supernaturales, sed solam non repugnantiam, nullam inconveniens est, sed ratione & diuinis litteris valde consonum est: potentiam hanc obedientiam actiua reb. formaliter tribueret: Sæpe namque legimus in diuina scriptura Deum rebus, quib. vii voluit ad effectus supernaturaliter operandos, imp. suis precepta: vt patet 3 Reg 17. vbi Deus ad Eliam dixit: Coruus precepit, vt passant te, & Paulo post subditur: Corui quoque deferebant ei panem, & carnes manu: similiter panem, & carnes vfferi: Et Iona 4. dicitur: Et par aut Deus verum ascensu dilucili in crastinum & percutiit hederas, & exaruit: & cum oris fuerit Sol, præcepit Deus vento calido, & vrenti, & percussit Sol super caput Iona, &c. His adde mirabilia, quæ Deus operatus est media rerum inanimatum & hominum actiua virtute: vt pater de gestis Samsonis Iudicum 14.15. & 16. de Propheta Saul primi Reg. 10. & de prædicatione Apostolorum post receptionem Spiritus sancti Actor. 12. Ex his enim omnibus apparet Deum, vt agens est primum supernaturalè sæpe virtutibus seu potentias rerum actiuis vti ad patranda miracula, & alios supernaturales effectus operandos, & actiua rerum potentias, quatenus actiua sunt, Deo obse qui & ministrare concurrendo sua actiuitate ad actus illos supernaturales: atque ideo non incongrue posse tales virtutes appellari potentias obedientiales actiudas. Si vero nomine potentie obedientialis actiua significantur actiua rerum virtutes, vt realem ac positum ordinem habentes ad actus supernaturales, & vt proxime potentes operari, negandum est rebus naturalibus secundum se sumptis, sive secundum earum pura naturalia, id est præcisa omni qualitate & motione supernaturali, conuenire potentiam obedientiale formali ter: Sed quoniam, vt dictum est, in ratione essentiali & intrinseca potentie obedientialis actiua non includitur qualitas aut motio supernaturalis, sed sola non repugnantia ad supernaturalia, ideo simpliciter loquendo dici potest in rebus naturalibus esse potentiam obedientiale actiua formaliter sumptam.

A PRIMA CONCL. Rebus omnibus à Deo creatis inest Concl. de potentia obedientialis passiva ad actus, & mutationes actus, & supernaturales, quas potest Deus in illis operari. Hæc probatur, ut ex dictis.

SECUNDA CONCL. Potentia obedientialis passiva, aut etiam actiua, vt potentia est formaliter, non dicit aliquid reale positum, sed solam non repugnantiam terminorum. Hæc etiam pater ex dictis.

TERTIA CONCL. Predicta potentia solam ratione (vt aiunt) ratiocinata, id est refundamentum habente, distinguitur ab essentia rei, cui conuenit.

QUARTA CONCL. Potentia obedientialis passiva, aut actiua non pertinet vere proprie ad simpliciter ad ordinem supernaturalem, sed materialiter & radicaliter seu fundamentaliter pertinet ad ordinem naturalem: formaliter autem & prout à nobis concipiatur cum ordine ad supernaturalia, dici potest illam aliquo modo, sine secundum quod ad ordinem supernaturalium pertinere, quatenus scilicet non potest complete concipi sine ordine ad supernaturalia. Concl. hæc quo ad utramque partem supra probata est.

QUINTA CONCL. Rebus à Deo creatis congenita est potentia actiua radicalis in ordine ad actus supernaturales: non autem formalis positiva, sed illi aduenit per superadditam à Deo qualitatem, aut motionem supernaturalem.

SEXTA CONCL. In rebus creatis secundum earum naturas præcisæ qualibet realitate supernaturali est potentia actiua obedientialis formaliter. Probatur: quia in ratione potentiae actiuae obedientialis non clauditur intrinsece ordo positivus ad supernaturalia, sed sola non repugnantia ad hoc, vt eleuetur ad obsequendum & cooperandum, &c. ergo licet talis potentia non possit absolute dici actiua formaliter respectu actuum supernaturalium, potest tamen respectu eorundem actuum dici potentia actiua obedientialis formaliter: quia dictio illa obedientialis addita potentiae actiuae diminuit de ratione actiui, vt scil. non dicat ordinem positivum, & realem ad actus supernaturales, sed solam non repugnantiam: quæ rebus formaliter conuenit secundum earum naturas.

CONTRA secundam concl. argumentantur quidam recentiores viri doctimi. Primo: Illa est vera positiva physica & realis causa formarum supernaturalium à qua sustentantur & dependent in fieri & in conseruari: sed ad hoc non sufficit sola negatio & non repugnantia, sed requiritur vera & realis potentia materialiter influens in effectum: ergo. Ref. hoc argumento probati, potentiam obedientialem passiuam quo ad materiale, seu quo ad entitatem esse aliquid reale & positivum: quia quo ad suam entitatem sustentat & conservat formas supernaturales, quo ad formale autem nullam habet causalitatem, cum sit mera negatio.

Secundo id, quod concurreat vt potentia ad realem & physicam compositionem rei ex actu & potentia, habet etiam physicam rationem potentie: sed anima secundum suam potentiam, quam habet obedientiale ad gratiam, concurreat ad compositum, quod fit ex illa & ex gratia, tamen ex actu & potentia, & concurreat vt potentia: ergo. Minor probatur: quia compositum, quod significatur hoc nomine gratum, est verum & physicum compositum ex actu & potentia: sed actus est gratia: ergo anima secundum suam obedientialem potentiam passiuam est potentia. Conf. primo: quia anima positiva, realiter & physice recipit gratiam: ergo habet veram & physicam potentiam ad illam: sed hæc potentia est obedientialis: Ergo potentia obedientialis passiva est vera potentia realis. Prima conseq paret: quia actus positivus & realis

Conf. 2.

realis supponit positivam & realem potentiam proportionatam; ergo si anima actu recipit gratiam, habet realem & Phycam potentiam ad illam recipiendam. Secundum confirm. Perfectio ordinis supernaturalis requirit veram & realem potentiam receptuam formarum supernaturalium proportionatam illis & eiusdem ordinis naturis requirit veram potentiam naturalem receptuam formarum sui ordinis; ergo. Respon. maiorem veram esse de ratione reali & physica potentia quo ad id, quod in ea est materiale, non autem quo ad id, quod est formale, ut supra probatum. Ad pri-
mam confirmationem dico utramque consequentiam cum suo consequente veram esse de potentia obedientiali materialiter, non autem formaliter sumpta. Ad probat primam consequentiam dico, Assumptum quo ad omnes partes verum esse de actu, & pot-
tentia naturali; de actu vero supernaturali in ordi-
ne ad potentiam obedientialem, est verum, quo ad primam partem, sumendo potentiam quo ad id, quod est in ea materiale; quo ad alteram vero partem, videlicet, proportionatam omnino falso est; quia potentia obedientialis, quo ad materia-
le in rebus naturalibus est ordinis naturalis, qui nullam habet proportionem ad ordinem super-
naturalis, sed solam non repugnantiam. Et per hoc satisfit secunda confirmationi: falso est enim eius antecedens.

Obi. 3.

Tertio miracula, quæ sunt, praextiterunt in o-
peribus productis in sex primis diebus pœniten-
tia mundi: at non praextiterunt in illis secundum
potentias actius vel passiuas naturales eorum;
ergo praextiterunt in illis secundum potentias
obedientiales eorum; ergo illa habent veram ra-
tionem potentia. Maior assertur à Diuo Hiero.
& Glossa super illud Ecclesiast. 1. Nihil nouum sub Sole.
& à D. Tho. in 2. dist. 15. q. 3. art. 1. ad 8. & ad Anibal-
dum ibidem art. 4. ad 3. Minorest euidens S. Thom.
in eisdem locis, & l. p. q. 115. art. 2. ad 4. Respon. Admisso
toto argumento cum prima consequentia, fal-
sum esse secundam consequentiam formaliter in-
tellexi etiam de potentia ut potentia est: quia sufficit
enitatis creatura quæ est id quod est materiale in
potentia, cum non repugnante, quæ compleat ut
formale, ratione ne potencia obedientialis, ut di-
ci vere possint miracula vere praextitissim in operi-
bus sex dierum. Et ex his diluvi facile possunt alia
similia eorundem recentiorum argumenta.

Obi. 1. cont.
4. concl.

CONTRA quartam conclusum argumentantur iidem
recentiores, Primo. Hæc potentia obedientialis
passiuia non est formaliter naturalis; ergo est, for-
maliter supernaturalis. Consequentia probatur:
quia præter ordinem hypostaticum, ad quem non
pertinet potentia obedientialis passiuia, quam ha-
bemus ad gratiam, duo tantum sunt rerum ordi-
nes, scilicet naturalis & supernaturalis, ad quo-
rum aliquem debent pertinere omnes quiddi-
tates & formalitates reales entium: nam ideo tan-
tum ponimus in Deo duplum rationem primæ
causæ & ultimi finis, scilicet naturalis & super-
naturalis, & non ponimus in eo tertiam rationem
causæ vel finis obedientialis, nec prouidentiam
obedientiale; ergo non est ponendum ordo obe-
dientialis, ut distinctus ab istis, sed ut contentus
sub aliquo illorum; & per consequens ratio for-
malis istius potentiae, cum formaliter sit ens, & non
sit ens naturale formaliter, debet esse ens super-
naturalis. Antecedens autem probatur, Primo:
quia D. Tho. & alij potentiam hanc distinguunt
à potentia naturali. Secundo: quia omni potentie
passiuæ naturali correspödet naturalis actiua re-
ducens illam ad actu: at nulla datur potentia
naturalis actiua, quæ possit reducere ad actu-

A nostram obedientiale potentiæ passiuam re-
ceptiuam gratiæ; ergo. Tertio: quia omnis po-
tentia passiuæ naturalis remanet imperfecta, nisi
reducatur ad actu: at potentia obedientialis non
remanet imperfecta, si aliquando non educatur
ad actu, ut patet de potentia obedientiali An-
gelicæ naturæ ad assumptum; ergo. Respon. nullam ef-
fe consequentiam. Ad probationem dico poten-
tiæ obedientiale formaliter sumptam non ef-
fe realitatem, aut formalitatem positivam, sed ef-
fe non repugnantiam rei ad actu supernatura-
lem; & ideo esse potentiam nullam, formaliter &
proprie ac absolute loquendo, & non posse dici
potentiam nisi secundum quid, & non esse super-
naturalis nisi secundum modum nostrum con-
cipendi, ut ante diximus.

Secundo: Ad rationem supernaturalitatis creatæ
sufficit, quod proportionate & perfecte tendat in
Deum, ut auctorem supranaturalem præhaben-
tem totam rationem effendi sine aliqua limita-
tione: Sed prædicta potentia obedientialis respi-
cit hoc modo Deum; ergo. Minor probatur: quia
respicit Deum & subordinatur illi, ut potentia age-
re præter & supra legem naturæ ex infinitate & il-
limitatione sua omnipotens. Confirmatur: Ita Conf.
potentia deber proportionari & esse eiusdem ordi-
nis cum actu quem respicit, & cum agente &
fine illius; ergo. Antecedens pater: Nam ordo su-
pernaturalis debet esse perfectior & completior,
quam ordo naturalis, & consequenter debet ha-
bere intra se omnia genera causarum requisitarū
ad effectum sui ordinis; ergo sicut respectu gratiæ
habet cæteras causas supernaturales; ita debet ha-
bere causam receptiuam supranaturalem. Vrge-
tur hoc amplius: quia dispositiones ad gratiam per-
tinent ad genus causæ materialis, & respectu il-
lius & illarum est omnino supernaturalis; ideo ca-
usæ ipsæ sunt supernaturales, & nullus actu o-
mnino naturalis est proprie dispositio ad illam;
sed ista potestia magis pertinet ad genus causæ ma-
terialis respectu gratiæ, quam dispositiones; ergo.
Respon. falso est minorem, ad probationem nega-
tur assumptum; hæc enim potentia nullam dicit
inclinationem in Deum, ut causam supernatura-
lem; sed formaliter dicit solam non repugnantiam;
& ideo proprie & absolute est potentia nulla. Ad
primam confirmationem negatur antecedens; quia
hæc potentia est potentia nulla. Ad probationem
dico eam potentiam, quæ per se primo ordinatur
ad recipienda supernaturalia, esse ordinis super-
naturalis, non autem illam, quæ nullum habet
ordinem positivum, sed solam non repugnantiam;
& in hoc præstantiorem & meliorem esse ordi-
nem supernaturem, quare sit ordo naturalis:
quia non solum ad sui ordinis potentiam exten-
ditur; sed etiam ad subiecta nullam ad ea poten-
tiam realem habentia, sed solam non repugnat-
tiam; & ratio est: quia supernaturalia & præteriti
miracula, ad obiectum pertinet potentia Dei ab-
solute; quæ supra naturales & intrinsecas ac es-
sentialis rerum proportiones & capacitates ope-
ratur. Ad secundam confirmationem dico falsam esse
minorem: quia potentia obedientialis non est pro-
prie & absolute potentia, sed formaliter dicit lo-
lam non repugnantiam: Materialiter autem dicit
entitatem rei; quæ, quia nullam habet ad super-
naturalia positivam & realem inclinationem, nō
potest proprie dici causa materialis eorum, sed
cum ea recipit dici potest eorum subiectum, &
materia; quatenus ea recipit & suscepit, absque
tamen essentiali & intrinsecō ordine ad illa; in
quo consistit complementum causæ materialis
proprie, ac simpliciter dicitæ.

Solut.

Solut.

Ad 1. conf.

Ad 2. Conf.

Obi. 3.

Tertio sequeretur potentiam hanc gratia rece-
ptiuam nihil illi tribuere; consequens est falsum;
ergo. **Sequela probatur:** Nam si aliquid tribueret,
illud esset naturale; quia cu ipfa sit ordinis natu-
ralis inferioris ad gratiam, non potest ex sua pro-
pria & naturali virtute tribuere aliquid superna-
turale: nulla enim causa virtute propria potest
causare aliquid ordinis perfectionis, quam sit ip-
fa: sed in gratia, cum sit omnino supernaturalis,
nihil naturale potest reperiri, quod causetur a po-
tentia obedientialis; ergo cum non tribuat illi ali-
quid naturale, nec supernaturale nihil ei tribuit.
Minor vero probatur. Nam omnis causa, vt pro-
ducens effectum tribuite aliiquid, alias imperti-
nens esset concursus illius, cum sine illo habeat
omnia, quae ad ipsius esse requiruntur. **Roffon.** ne-
gando minorem seu falsitatem cōsequitur: quo-
niam, vt supra dictum est, subiectum gratiae, quod
est substantia spiritualis, non habet materialem
causalitatem respectu gratiae, proprie & absolute
loquendo: Quia nullum ad eam habet essential-
em & intrinsecum ordinem, sed solam non re-
pugnantiam ad eam recipiendam, & vt per Dei
potentiam infinitam & supranaturalem educa-
tur ex ea: per quae nulla constituitur aut infertur
causalitas materialis in substantia spiritualis respe-
ctu gratiae; quia causalitas materialis non est sine
ordine intrinseco & essentiali ipsius materiae, tan-
quam potentia ad actum, quem causat: Nec ta-
men est impertinens eius concursus. Quia superna-
turalia creata, cum sint accidentia postulant ne-
cessario subiectum in quo sustentantur; ac proin-
de etiam ex quo educantur: quia sicut per se non
habent esse, ita neque fieri.

Obi. 4.

Vltimo Deus vt auctor naturae non potest pro-
ducere potentiam obedientiale; ergo haec po-
tentia non est naturalis. **Antecedens probatur.**
Primo: quia Deus, vt auctor naturae non cognoscit
potentiam receptiuam supernaturaliter; & cu omnia producat per intellectum & voluntatem,
si non cognoscit illam, vt auctor naturae, neque
vt sic poterit illam producere. Secundo: quia talis
potentia vt sic, non ordinatur ad Deum vt au-
torem naturae; ergo vt sic non producitur ab illo.
Conseq. probatur: Nam te D. Tho. 1.p.q.4. art.4. idem proportionaliter debet esse finis & ef-
ficiens cuiuslibet rei. **Antecedens vero probatur:**
quia haec potentia causat cum concursu super-
naturali Dei, qui non ordinatur ad finem naturalē,
sed ad aliquid supernaturale, scilicet ad gratiam;
idem autem est finis & ordo formarē receptarē in
materia & ipsius materiae, vt sit recipientis illam.
Tertio probatur ratione D. Tho. 1.p.q.105. art.4.
& 1.2. q.9. art.6. Nulla res potest dare ordinem &
inclinationem ad aliquid bonum, nisi prahabat
perfectionem illius: qua ratione voluntas a solo Deo potest produci; quia habet inclinatio-
nem ad bonum vniuersale, quam non potest dare bonum particulare: sed Deus vt auctor naturae
non prahabat perfectionem boni supernatura-
lis; ergo vt sic non potest tribuere capacitem,
ordinem & inclinationem ad illud, & per conse-
quentes neque producere praedictam potentiam
obedientiale passiuam ad gratiam, quae dicit ordi-
nem ad illam. **Roff.** falso esse antecedens. Nam
potentia obedientialis quo ad omnem entitatem,
& rationem formalem positiuam est ipsa rei crea-
ta natura, vt supra diximus, ad quam consequitur
negatio, quae est non repugnantia, quae formaliter
nihil est, & solo modo nostro concipiendi
adit ordinem rationis ad actum supernaturale.
Ad primam probationem dico falso supponi,
videlicet in re creata esse potentiam realem &

Solut.

A positiuam, quae sit receptua actuum supernatu-
ralium, quae a Deo sit creata & prius ab eo cognita
& volita. Et eodem modo satis sit secunda, & ter-
tię probationi; dicimus enim nullam esse in reb.
potentiam & inclinationem realem ad actus su-
pernaturales, quae sit a Deo producta.

CONTRA quintam, & sextam concl. sunt multa
prædicti recentioris argumenta, quae probant ef-
ficaciter nullam in rebus esse potentiam obedi-
tiale eo modo sumptam, quo proponitur & ex-
pliatur a Suarezio, nostræ vero sententie non
aduersantur.

Contra easdem concl. sunt argumenta, quae re-
fert & solvit Nauarretus: sed omnia ex iis, quae su-
pranotata sunt facile diluentur. Vide etiam Al-
uar. de atxiliis diuinæ gratiae disp. 68. p̄f. in
resp. ad 1. & 2. argum. vbi multa dicit, quae fauent
sententie nostræ.

Quarta Controuersia.

**Quid sit virtus causativa gratiae, & miraculorum exi-
stens in humanitate Christi, & in aliis Sanctis, & in Sa-
cramentis, ac aliis rebus, quibus ad opera superna-
turale Deus vitetur, vt in-
strumentis.**

PRIMA sententia est quorundam recentiorum **Sententia**
Thomistarum afferentium premissionem pri- **Dolorum.**
mae cause in secunda causa receptam, qua moue-
tur & applicatur ad operandum, esse qualitatem
per modum dispositionis transiuntis, cum ipsa
operatione causæ secundæ.

Secunda sententia in illo extremo posita est quo-
rundam Theologorum qui docent motionem
causæ primæ, nihil ponere præium in secundis
causis, quod earum operationes antecedat, etiam
ordine naturæ & causalitatis, sed esse Deū ipsum
sive Dei voluntatem, quatenus parata est cu quilibet
secunda causa concurrere, quotiescumque
operetur, vel ex necessitate naturæ, vel ex libera
determinatione sua voluntatis. Eandem vero
motionem affirman in secundis causis ponere o-
perationes ipsarum causarum, quatenus efficien-
ter procedunt ex concursu Dei simultaneo; quæ
admodum creatio in creatura nihil ponit, nisi
creaturam ipsam, quatenus a Deo vt ab efficiente
procedit.

Tertia sententia huic proxima est dictam motio-
nem præium ponere aliquid in secundis causis
prius natura, quam operentur; quod nihil aliud
est, quam ipsæ operations, quatenus a Deo pro-
cedunt ex applicante & præmouente efficaciter
ad operandum: ac proinde in causis liberis præ-
determinationem, qua Deus prædeterminat vo-
luntatem ad actum liberum: non esse distinctam
realiter, sed ratione tantum ab actuali determi-
natione, qua seipsum voluntas determinat per
suam operationem. Existimant enim huius sen-
tentia defensores, voluntatem non alio actu, quā
ipsa sua operatione, seipsum determinare, & can-
dem operationem, quatenus a Deo prius natu-
ra mouente procedit, esse Dei prædeterminatio-
nem.

Quarta sententia est virtutem, qua Deus præ-
mouet secundas causas in eis esse ad modum in-
tentionis habentis esse quoddam incompletum,
eo modo, quo colores sunt in aere, & virtus artis
in instrumento Ita D. Thom. de potentia, quæ s. 3.
art. 7. ad 7. Capr. in 2. distinct. 1. q. 3. Ferar. in 3. con-
gent. c. 70. Zumel. in 1.p.q. 8. art. 1. dis. 2. Aluar. de Au-
xiliis dis. 19. & alij Thomistæ communiter.

Quinta